

ט וַחֲלַם עוֹד חֲלֵמָא אַחֲרָנָא וְאַשְׁמַעֵי יְתָהּ
לְאַחֲוֵיהּ וְאָמַר הֵא חֲלֵמִית חֲלֵמָא עוֹד וְהָא
שְׁמַשָּׂא וְסִהֲרָא וְחַד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵינָא סָגְדוּן לִי:

(ט) וַיַּחֲלֵם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפֹּר אֹתוֹ לְאָחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה
חֲלֵמָתִי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשְּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד עֶשֶׂר
כּוֹכְבִים מְשִׁתְּחוּים לִי:

~ נקודות משיחות קודש ~ (על-פילקוסט' שיחות חלק ג, עמוד 805 – מתוך 'לקראת שבת')

החלוק בין יהודי לאינו יהודי

וְהִנֵּה הַשְּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבִים מְשִׁתְּחוּים לִי: (פרשתנו לו, ט)

בפרשתנו מספר אודות ב' חלומות יוסף שהיו דומים זה לזה, וכן בפרשת מקץ מספר אודות ב' החלומות שחלם פרעה. והחלוק ביניהם: אצל יוסף, בחלום הראשון חלם אודות ה'אלומות' – עניני הארץ, ובחלום השני אודות השמש והכוכבים – עניני השמים. אמנם אצל פרעה בתחלה חלם אודות ז' הפרות – מין החי, ולאחר מכן חלם אודות ז' שבלים – מין הצומח. וכאן רואים החלוק בין יהודי לגוי:

יהודי שיך לא רק לעניני הארץ אלא גם לעניני שמים – רוחניות. ואלו הגוי שיך רק לעניני ארץ, ובזה גופא "פוחת והולך" (קדם מין החי, ולאחר מכן מין הצומח, הפחות ממונו).

ובמספר אודות כ"ק אדמו"ר הרני"צ מליובאוויטש נשמתו-ע"ד, שבעת שבתו במאסר אצל הסובייטים, הנה באחת החקירות, אים עליו החוקר באמצעות אקדח. ואמר לו כ"ק אדמו"ר הרני"צ נ"ע: דבר זה יכול להפחיד רק את אלה שיש להם אלילים רבים ועולם אחד. מה שאין-כן אלה שיש להם א-ל אחד ושני עולמות, אינם מפחדים מדבר כזה.

י ואשְׁמַעֵי לְאַבְוֵיהּ וְלְאַחֲוֵיהּ וַיִּגְדַּף בָּהּ אַבְוֵיהּ
וְאָמַר לָהּ מָה חֲלֵמָא הֲדִין דִּי חֲלֵמָתָא
הַמִּיתָא גִיתִי אָנָּא וְאִמְדָּ וְאַחִיָּד לְמִסְגָּד לָךְ
עַל אַרְעָא:

(י) וַיִּסְפֹּר אֶל-אָבָיו וְאֶל-אָחָיו וַיַּגִּיעֲרֵבוּ אָבָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא נְבוֹא אֲנִי וְאִמְדָּ
וְאַחִיָּד לְהַשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אַרְצָה:

כ"י ~ ויספר אל-אביו ואל-אחיו • לאחר שספר אותו לאחיו, חזר וספרו לאביו בפניהם. ויגער-בו • לפי שהיה מטיל שגאה עליו. הבוא נבוא • והלא אמך כבר מתה? (כ"ב) והוא לא היה יודע שהדברים מגיעין לבלהה, שגדלתו כאמו (כ"ג). ורבותינו למדו: מ'אין חלום בלא דברים בטלים'. ויעקב נתכונן להוציא הדבר מלב בניו שלא יקנאוהו, לךך אמר לו: "הבוא נבוא וגו'", כ'שם שאי אפשר באמך, כ'ך השאך הוא בטל (כ"ד). אבן עזרא

יא וַיִּקְנְאוּ-בּוֹ אָחָיו וְאָבָיו שָׁמַר אֶת-הַדְּבָר:
פְּתַגְמָא:

(יא) ויקנאו-בו אחיו ואביו שמר את-הדבר:

כ"י ~ שמר את-הדבר • היה ממתין ומצפה מתי יבא, וכן: (ישעיה כו) "שמר אמנים", וכן: (איוב יד) "לא-תשמר על-חטאתי", לא תמתין. אבן עזרא

♦ יום שני י"ט כסלו ♦

יב וַיִּלְכוּ אָחָיו לְרַעוֹת אֶת-צֵאֵן אֲבִיהֶם בְּשֹׁכֶם:
בְּשֹׁכֶם:

(יב) וילכו אחיו לרעות את-צאן אביהם בשכם:

כ"י ~ לרעות את-צאן • נקוד על 'את', שלא הלכו אלא לרעות את עצמן (כ"ה).

יג וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הֲלֹא אָחִיָּד רָעָן
בְּשֹׁכֶם אֲמָא וְאַשְׁלַחְנָךְ לְוִתְהוֹן וְאָמַר לָהּ
הָא אָנָּא:

(יג) ויאמר ישראל אל-יוסף הלא אחיך רעים בשכם
לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני:

כ"י ~ הנני • לשון ענה ורירות, נודרז למצות אביו, ואף על פי שהיה יודע באחיו ששונאין אותו. אבן עזרא

י ויגער בו אביו. גערה עם ביי"ת דרך קלון. ובלא ביי"ת לשון השתמה. כמו הנני גוער לך את הדרע. או הוא על דרך י משל שיגער בדרע ויפחד ולא יעלה: אני ואמך. על בלחה שפחת אמו שגדלה אותו: יג ויאמר לו הנני. אעשה כדברך: